

Mendelismul la om. III.

Ereditatea patologică. Caractere legate de sex.

În afară de ereditatea caracterelor patologice: *dominante* și *recesive* mai întâlnim la om și un al treilea tip de astfel de caractere, *caracterele legate de sex*.

Căci pe când maladiile analizate în articolul precedent afectează ambele sexe cu frecvență mai mult sau mai puțin egală (luxația congenitală a șoldului se observă mai ales la fete), există anumite maladii care nu se întâlnesc decât la un singur sex. Aceste maladii numite de engleji „*sex limited*” ar indica ca și în cazul muștei *Drosophila* că *sexul* e un caracter mendelian, femela având o doză dublă de determinanți pentru sex, iar bărbatul numai o doză simplă.¹

După mendeliști dacă un ou e fecundat de un spermatozoid fără determinant el va de naștere la un mascul; dimpotrivă fecundat de un spermatozoid având un determinant, va da naștere la un individ femel.

Dacă am însemna determinantul pentru sex cu X, acest factor fiind dublu la femelă și simplu la bărbat unirea la întâmplare ale celor două feluri de gameți vor de naștere la femele (XX) și bărbați (XO) în număr egal.

Se poate constata în dezvoltarea fiecărui sex, existența mai multor caractere secundare aparținând sexului opus, urmele putând fi observate și la adult, dar în general seriile de caractere care se dezvoltă în cele două sexe sunt diferențiate, așa că se poate spune că aceste caractere sunt limitate la sex. Astfel toate caracterele sexuale secundare ar fi sub dependența determinantului sexului. Vedem deci că ereditatea limitată la sex nu este decât un caz special al eredității mendeliene; deosebiriile dintre cele două sexe fiind în funcție de existența factorului duplex sau simplex.

Factorii diferențiali ai fiecărei categorii de caractere ar fi localizați în cromosomi (*Morgan*).

¹ Pentru a explica modificările care se observă în aplicarea legii lui Mendel, mendeliștii admit existența unei deosebiri în constituția celulelor sexuale din care iau naștere organismele. Fiecare caracter moștenit ar trebui deci să aibă o cauză germinală în oul fecundat. Această cauză este adesea numită *determinantul* unui caracter.

La om factorul patologic s'ar găsi deci localizat în heterocromosomul X, acest cromosom fiind dublu la femei și simplu la bărbat. Aceste deduceri concordă cu rezultatele studiilor citologice făcute de *von Winiwarter* care a găsit 48 de cromosomi la femeie și 47 cromosomi la bărbat.

Cum cu rari excepțiuni maladiile legate de sex se întâlnesc numai la bărbați ele au fost numite și *synarrhenice*. Printre ele se poate cita: daltonismul, hemofilia, atrofia musculară a lui Gowers, *nyctemeralopia* (imposibilitatea de a vedea la lumină slabă), *hipospadia*, *nevrita optică* (atrofia progresivă a nervului optic).

Tipul maladiilor *synarrhenice* e *hemofilia*, adică efusiunea mare de sânge când cineva are o rană.

Hemofiliile sunt aproape totdeauna de sex bărbătesc, dar tatăl bolnav nu transmite niciodată hemofilia fiilor săi; ea e transmisă prin fiicele lui nehemofile care măritate cu oameni sănătoși vor naște totuși copii de sex bărbătesc hemofili. Se zice că avem un caz de ereditate gyneforă, boala fiind transmisă prin femei și se observă că acest caracter se moștenește exact la fel ca și ochii albi ai muștei *Drasophila*.

Unul din exemplele cele mai frapante de ereditate legată de sex e acel al *daltonismului*, afecțiune în care ochiul este incapabil de a deosebi culoarea roșie de cea verde. De obicei această infirmitate se observă numai la bărbați. Ca și în cazul precedent dintr'un tată daltonic și o mamă normală ies copii normali. Tatăl transmite totuși fiicelor sale determinantul sexual care poartă factorul daltonism. Dar cum cecitatea colorilor nu se dezvoltă la femeie decât atunci când ea e duplex adică cei doi determinanți să provină unul de la tată și celalt de la mamă, toate fiicele acestor părinți vor părea normale, deși posedă determinantul cecității. Aceste femei la rândul lor transmit la jumătatea din copii, cei au, unicul determinant moștenit de la tatăl lor și acei copii cari primesc acest determinant și sunt în același timp de sex bărbătesc vor fi daltonici.

Daltonismul apare deci numai la bărbați și e transmis prin femei cu aparență normală.

În general toate maladiile *synarrhenice* sunt dominante. Totuși sunt cunoscute cazuri recesive de daltonism și hemofilie, cazuri în care maladia nu se manifestă decât la femei și e transmisă direct de la mamă la fiică. S'au observat deasemeni fiice bolnave, sănătoase sau sănătoase purtătoare de maladie, adică toate trecerile între ereditatea „sex limited“ și ereditatea care efectează ambele sexe.

S'a obiectat de mulți medici că anumite anomalii ereditare

ar fi consecințele unor infecții vechi cum ar fi tuberculoza, sifilisul sau a unor intoxicațiuni, cum e alcoolismul.

Fără îndoială cauza directă sau indirectă în apariția maladiei poate fi alcoolul, sifilisul sau tuberculoza, dar nu e nici o legătură între starea patologică condiționată de acești factori și transmisiunea ereditară.

Nu se știe deasemeni nimic precis asupra mecanismului eredității de constituție, cum ar fi spre exemplu: diathesa artritică, care corespunde unor anumite turburări ale metabolismului.

Unii autori au pus în legătură ereditatea patologică și cu complexa chestiune a cancerului (Cuénot, L. Loeb).

Atât statisticele cât și experiențele de receptivitate făcute în laborator pe șoareci și șobolani n'au reușit încă să arate dacă cancerul e o maladie infecțioasă sau o tară ereditară.

Val. Pușcariu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* Teoriile evoluției. V.

Neodarwinieni. Weismann. Critica selecției naturale.

Majoritatea succesorilor lui Darwin (neodarwinienii) au exagerat importanța selecției naturale, negând orice influență a mediului în producerea diferitelor variațiuni. Printre aceștia trebuie pus în primul rând *Wallace*, contimporan cu Darwin, care a ajuns în același timp cu acesta și independent de el la noțiunea selecției naturale.

Neodarwinienii afirmă că toate caracterele specifice sunt folosite, reintroducând prin interpretările lor antropomorfe în locul concepției causale a lui Darwin, vechea concepție finalistă.

Cel mai intransigent dintre toți neodarwinienii a fost naturalistul german *Weismann*, considerat cu drept cuvânt șeful școlii neodarwiniene.

Doctrina weismaniană cuprinde o seamă de teorii menite să explice diferitele chestiuni biologice: ereditate, variație, adaptație, filogeneză, regenerație etc. În general însă ea se poate caracteriza

prin: negarea acțiunii morfogene directe sau indirecte a mediului, cât și a eredității caracterelor câștigate.

Weismann înlăturând orice cauză care ar putea să explice formarea noilor caractere, admite că orice ființă viețuitoare evoluiază prin propriile sale forțe.

El reia ideea lui *Naegeli* asupra celor două feluri de protoplasmă; *morfoplasma* (plasma nutritivă) și *idioplasma*. Prima numită de Weismann *plasmă somatică* are un rol secundar, se hrănește, crește, se divide dar nu suferă nici o modificare calitativă; ea formează protoplasma celulei.

A doua: *plasma germinativă* dimpotrivă constituie substanța ereditară și determină toate proprietățile care deosebesc celulele între ele.

Weismann localizează substanța ereditară în cromozomii nucleului celulelor germinale. În o celulă sexuală nucleul e compus din un oarecare număr de particole numite de Weismann *ide*.

Aceste ide coincid uneori cu cromozomii, dar la majoritatea animalelor cromozomii iau forma unor bastonașe care se descompun în granulații mai mici, ele ar reprezenta idele și cromozomii ar constitui unitățile de ordin superior numite *idanți*. Un organism fiind format din părți neasemănătoare, Weismann crede că deosebirile se găsesc în *ida*, care îi dă naștere. Această *idă* se descompune după ei în unități mai mici, a căror cooperare e necesară pentru a forma ființa viitoare, fiecare din aceste unități ale plasmei germinative numite *determinanți* dând posibilitate de dezvoltare diferitelor organe ale corpului.

Cât privește plasma somatică ea n'ar avea nici o influență în transmisiunea caracterelor, orice variație ereditară fiind de natură germinală. Selecția naturală ar întreține apoi și desvolta variațiile înăscute folositoare, conform doctrinei darwiniene.

Doctrina weismanniană a avut darul să provoace polemici înverșunate între diferiții naturaliști, partizani și nepartizani ai dualității plasmei, ai neeredității și eredității caracterelor câștigate. Unul din cei care au combătut cu mai multă autoritate ideile lui Weismann a fost filosoful englez *H. Spencer*.

Având în vedere formarea speciilor, adică modul cum apar variațiile doctrina weismanniană nu dă nici o explicație plauzibilă. Căci dacă orice generație viitoare nu reprezintă decât o recombinare de caractere, cu alte cuvinte — dacă nu apare nimic nou, ar trebui să admitem că primele animale apărute pe pământ au avut cuprinse în ele întreaga evoluție ulterioară a lumii viețuitoare.

Se știe că factorul cel mai important în explicația evoluției viețuitoarelor e după Darwin selecția naturală. Critici împotriva selecției naturale au fost aduse chiar în timpul vieții lui Darwin, critici care de altfel au fost întrevăzute de marele naturalist englez, care admitea pe lângă selecția naturală un rol important și influenței directe a mediului extern. Discipolii săi însă: neodarwinienii neagă orice influență mediului, singurul factor evolutiv fiind selecția naturală.

Negarea influenței mediului și atribuirea unei a-tot-puternicii selecției naturale în producerea variațiilor au găsit un viu răsunet printre discipolii lui *Lamarck* (neolamarckienii) care au adus o seamă de obiecții — unele foarte întemeiate — teoriei selecției naturale. — În primul rând concurența vitală — lupta pentru existență, cum a numit-o Darwin nu-și are o importanță absolută în producerea diferitelor variații și persistența celor mai apti.

Există numeroase societăți de animale în care procesul de concurență e inexistent. Astfel *Kropotkin* arată chiar cazuri de ajutor reciproc (*entraide*) la diferite animale ce trăiesc în societăți; ciori, termite, albine, ajutor care se observă chiar în cazul când condițiile mediului sunt defavorabile. Aceste vederi au fost confirmate și de alți zoologi printre care și profesorul *Brandt*, entomologul *Kellogg* unul din cei mai buni cunoscători ai vieții insectelor.

Simplitatea teoriei selecției naturale, mai ales așa cum o concep neodarwinienii e și mai accentuată, dacă considerăm utilitatea variațiilor, căci după ei toate variațiile sunt utile.

Particularitățile care deosebesc indivizii unei aceleași specii sunt totdeauna destul de slabe: o culoare mai mult sau mai puțin accentuată, o dimensiune superioară sau inferioară celei normale etc.

Ori dacă presupunem că selecțiunea avantajează pe purtătorii de variații utile, e evident că particularitățile individuale sunt prea slab dezvoltate pentru a da loc unei selecțiuni, sau n'au prin ele înșile nici o autoritate.

Cum poate fi de exemplu folositoare variațiile inițiale mimetice la fluturile *Kallima* unde rolul protector al mimetismului nu există decât în stare de perfecție?

Există apoi numeroase cazuri când selecția acționează absolut la întâmplare nefăcând nici o distincție de aptitudini în lupta pentru trai.

Dacă o seamă de viețuitoare pier sub acțiunea mediului extern cauza e numaidecât că ele au fost rău adaptate la lupta pentru existență?

Când o balenă deschide gura — spune Kellogg, — înghițind mii de copepode care formează planctomul marin, ce le-ar folosi acestora de a fi mai mult sau mai puțin agile, ori dacă prezintă sau nu anumite detalii în structura corpului lor?

Dar ouăle și larvele care sunt distruse chiar înainte de a intra în concurența vitală?

E clar deci că „nu totdeauna supraviețuiește cel mai apt, ci acel care prin întâmplare se găsește în momentul critic departe de acțiunea cauzei destructive care aduce pierderea celorlalți“ (Delage). De adăugat că există multe variații inutile și dăunătoare, care nu se împacă de loc cu doctrina neodarvinistă. Așa e de exemplu mărimea gigantică a reptilelor din era secundară (*Dinosaurienii*) mărime care tocmai a adus pieirea lor.

Fără îndoială că selecția naturală există, dar nu corespunde rolului pe care au voit să i-l atribuie neodarwinienni. Ea are mai mult un rol regulator decât unul constructiv, neservind decât pentru a elimina variațiile prea desavantajoase și a împiedeca ca adaptația viețuitoarelor să se scoboare sub un anumit nivel.

BCU Cluj / Central University Library Val. Pușcariu.

Clasele sociale II.

Intr'un articol precedent am demonstrat, că sunt doi factori principali, cari lucrează în direcția stratificării biologice a societății și anume: capacitatea individuală și nevoia diferențierii societății pe grupuri cu funcțiuni deosebite. În acest sens fiecare individ și-ar eluipa situația socială, pe care-o merită în baza calităților sale înnăscute și dezvoltate, grupându-se în straturi sociale mai mult ori mai puțin distincte prin funcțiunea lor specifică în cadrul societății. Iar scopul organizațiunei de Stat ar fi, de a ușura așezarea fiecărui individ acolo, unde se poate valida optimal atât în interesul individual cât și obștesc. Clasele sociale sunt o necesitate, ele sunt fixe și rigide în ce privește permanența și specificitatea funcțiunei, pe care trebuie să-o îndeplinească în organismul social, fluide însă trebuie să fie și să rămână în ce privește mișcarea și ascensiunea

indivizilor în interiorul lor și din strat în strat; în ce privește deci libertatea și șansele, ca fiecare să-și afle locul în sistemul social, pentru care este mai bine dotat din punct de vedere biologic și în care poate produce mai mult. În acest mod se ajunge la o perfecționare a funcțiunilor sociale prin selecționarea indivizilor în baza capacității lor biologice. Clasele sociale deci nu-i iertat să fie formațiuni artificiale, compuse din oameni privilegiați în urma nașterii, a situației economice, a protecționismului și nepotismului fără răspundere, ci trebuie să fie formațiuni firești, în cari ajung indivizii în baza capacității lor și a meritului individual, singurul privilegiu, biologic, admisibil. Așa privită problema vedem cât de tragic, absurd și risipitor de energii este sistemul artificial, care condamnă un geniu, născut umil, la mizerie și protejează și ridică la funcțiuni nemeritate pe imbecilul născut într'un strat social superior. Așa abia devine lupta de clasă nu numai inutilă dar o absurditate și se garantează progresul optim prin cooperarea funcțiunilor diferențiate și susținute prin elementele cele mai capabile.

În realitate însă acestui proces de diferențiere și selecțiune firească se opune o serie de factori. Se opune dogma, care consideră factorul economic ca singur și primordial fundament al organizațiunii de Stat și al stratificării sociale, uitând că la baza ori carei producțiuni și creațiuni este capacitatea biologică de a produce și crea; se opune credința egalității naturale a tuturor, care cu toată evidența inexactității ei se menține și se accentuează; se opune sistemul uniformizător al școlii de azi, care nu ajută, ci din contra împiedică selecțiunea; se opune protecționismul fără scrupul și spiritul de castă, lipsa moralității și a controlului în viața publică; se spune deci toată mentalitatea morbidă de azi materialistă și individualistă, care în exagerarea ei influențează atât de dezastruos toată organizațiunea de Stat, toată activitatea socială și individuală.

Urmările unui atare sistem nefericit, ale unei atari politici le simțim cu toții. Dacă studiăm mai departe efectul lor în trecut și ne dăm seamă de dezastrele, cari li se datoresc, dacă ne gândim, că și războiul mondial a fost numai o criză grozavă a acelei concepții de viață greșite, trebuie să ne bucurăm, că în urma acestui cataclism în toate părțile se naște o reacțiune tot mai puternică, pentru a pune omul cu zestrea sa biologică în centrul preocupărilor și cere ca dreptatea socială și organizația de Stat să se bazeze pe privilegiul capacității biologice și nu numai al proprietății materiale, care azi este singură protejată. Lupta pentru afirmarea

acestei reacțiuni este extrem de grea, căci ea să duce contra unor concepții și dogme adânc înrădăcinate în opinia publică, credințe, față de cari toate documentele precise ale științelor biologice atât de greu pot să răsbească. Dar ori cât de grea ar fi lupta, știința ajutată de perspectiva tot mai amenințătoare a unui declin dezastuos, va învinge și atunci va apare în toată importanța și justificarea ei biopolitica, care pune la baza guvernării, a organizațiunii sociale și activității individuale capacitatea biologică și care tinde spre protejarea și prosperarea acelei capacități.

I. Moldovan.

Legea armonizării salariilor.

Pentruca salariatul să poată corespunde pe deplin scopului pentru care este angajat, e necesar, ca el să dispună de calificația corespunzătoare, să fie disciplinat, și în raport cu muncă și risc scutit de grijele zilei pentru el și familie. Totată de important este însă, ca diviziunea de muncă să fie perfectă, fiecare salariat să fie plasat la locul pe care-l poate îndeplini optimal în raport cu calitățile sale și în fine ca numărul salariaților și orele de serviciu se fie în așa fel fixate, ca să se evite o risipă inutilă de energii ori un surmenaj daunător. Iată deci o serie de postulate de egală importanță, care toate trebuiesc integral realizate pentruca producția să fie optimală. A garanta numai una ori unele dintre aceste condițiuni și a neglija celelalte, înseamnă a renunța la optimul de producție și a provoca perturbațiuni, un cerc vicios de cauze și urmări cu repercusiuni deletare generale atunci, când statul este în joc.

Principiile aceste de mult au început se fie respectate în organizarea muncii în industrie, rentabilitatea producției fiind hotărâtoare și criteriile precizării ei simple. Aceleași principii însă trebuie să dirijeze și activitatea funcționarilor de stat. Selecțiunea lor, recrutarea dictată de interesul serviciului și de capacitatea funcționarului, salarizarea suficientă în raport cu felul și riscul muncii depuse, organizarea precisă a activității lor pentru a garanta și restul condițiunilor amintite, sunt necesități primordiale.

Situația la noi și în aceasta privință este gravă. Lipsa unei selecțiuni raționale, o salarizare insuficientă, care condamnă funcționarii cinstiți la mizerie ori la complectarea câștigului prin muncă suplimentară și duce pe atâția alții la fraudă ori la o exploatare fără scrupul a situației, deci la parazitism, pletora funcționarilor necalificați și lipsa unei organizațiuni raționale a serviciilor și a muncii ne explică gravitatea situațiunii atât de evidentă. A încerca remedierea acestei situațiuni prin legi disparate și fragmentare, făcute în intervale și fără legătură între ele, este o iluzie, oricât de bine intenționate ar fi acele încercări.

Statutul funcționarilor nu a schimbat nimic, poate a agravat numai situația, nu va schimba nimic nici legea actuală, creiată după alte principii și cu atât mai puțin o reorganizare a serviciilor, care va veni cine știe când și cine știe după ce fel de inspirațiuni momentane și speculațiuni personale.

Dar să ne ocupăm puțin numai de legea actuală, fără pretenția de a-i face o critică complectă. Ca defecte relevăm preferința, care se dă funcțiunilor administrative față de cele tehnice, lipsa unui raport precis între salariu și muncă, calificare și importanța funcțiunii, preferința care se dă funcționarilor necăsătoriți față de familiști, căci micul ajutor familiar care se dă este fără nice-o importanță și fixat fără nice un raport la necesitățile reale, mai departe lipsa unei diferențieri suficiente între funcționarii, cari își dedică integral timpul și energiile exclusiv funcțiunii și alții, cari pun la dispoziția Statului numai o parte a timpului, cari pot realiza importante câștiguri laterale ori pentru cari funcțiunea de stat este chiar numai de importanța secundară și în fine lipsa unui raport între salariu și riscul funcțiunii.

Ar duce prea departe dacă am insista cu exemplificări asupra tuturilor acestor defecte. Nedreptatea, care se face magistraților și corpului didactic este prea evidentă, ca să-o mai discutăm. Mai puțin evidentă se pare nedreptatea, care se face corpului medical. Afirmățiunea curentă, că medicii au toată posibilitatea de ași complectea salariul prin câștiguri considerabile realizate prin practica lor, convingerea chiar a factorilor hotărâtori, că salariul medicilor din acel motiv poate să fie cât se poate de redus, a împiedecat progresul în domeniul serviciului sanitar, a dus la accentuarea tot mai mult a activității extraoficiale rentabile și în consecință la neglijarea forțată a unui serviciu mizerabil retribuit, a dus la lipsa răspunderii și atașamentului într'un serviciu, decretat de factorii conducători înșiși ca lateral, deci secundar în importanță. Cine se poate mira

atunci, dacă medicul de circumscripție cu vastele și grelele sale îndatoriri pentru sănătatea publică, care recer întreg timpul și energiile sale și un devotament complect, dacă el rău plătit, trebuie, ori vrea ori nu, să-și caute câștig din practică ca să poată trăi și să-și crească copiii, în cele mai dificile condițiuni rurale, dacă cu timpul trebuie să-și neglije serviciul! Pentruce spitalele noastre devin locuri de exploatare a pacienților, când ar trebui să fie centre de acțiune medicală desinteresată și perfectă? Dar medicul de laborator, epidemiologul, medicul de ocrotire și atâtea alte categorii, cari în condițiuni egal de proaste de salarizare nu au posibilitatea și cu timpul nice capacitatea de a mai face clientelă!

Activitatea medicului oficial nu se poate compara cu aceea a unui funcționar pur administrativ, care se poate depune cu succes în câteva ore de serviciu și nu cere continuitate în gândire, în sforțări fizice, intelectuale și sufletești. Munca medicului este în continuu creatoare, ea recere continuitate, angajament sufletesc perpetuu, o sacrificare a eu-lui, care nu o mai aflăm la alte categorii de funcționari, condițiuni, cari cu atât mai mult ne fac să cerem *chiar în interesul serviciului*, ca medicul funcționar să fie scutit de grijile zile. Dar la aceste motive mai putem adăoga încă unul tot atât de important. Activitatea medicală mai cere și alte sacrificii strâns legate de funcțiune. Mortalitatea medicilor este considerabil urcată față de aceea a altor funcționari și îndeosebi a altor profesii libere, ea este mai mare chiar, ca la o serie de categorii de muncitori calificați. Iată o statistică, făcută în Anglia pentru anii 1900—1902, care este valabilă și pentru noi și pentru zilele de azi. Dacă media generală a mortalității bărbaților, între 25 și 65 ani, o cifrăm la 1000, atunci medicii se apropie de aceasta cifra medie mortalitatea lor fiind 952, considerabil mai mică este la preoți cu 525, la agricultori cu 621, la învățători cu 665, la funcționari de bancă cu 690, la juriști cu 750, zidari cu 800, brutari cu 820, ne mai vorbind de ingineri, ofițeri, funcționari superiori etc., iar o mortalitate superioară mediei de 1000 o arată numai profesiuni deosebit de expuse daunelor sanitare ori profesiuni mizere.

Mortalitatea aceasta extraordinară a profesiuni medicale, extraordinară fiindcă se referă la medici, cei mai avantajați în ce privește capacitatea de a descoperi, a trata și chiar a preveni boli, se datorește în primul rând boalelor infecțioase, cărora medicul este expus mai mult ca orice altă profesiune, boalelor sistemului nervos, circulator și respirator, ca urmare a supraîncordării con-

tinue și a expunerii fără cruțare la atâtea influințe nocive. Iată deci un exemplu al riscului profesional, care ar trebui luat în considerare.

Problema salarizării nu se rezolvă prin curbe frumoase și speculațiuni matematice. Ea este complexă și trebuie rezolvită cu atât mai perfect, cu cât de soluționarea ei depinde nu numai funcțiunea mecanismului Statului, ci și — prin exemplul dat — normalizarea și moralitatea vieții publice. Dar Statul trebuie să-și deie și seamă că aici este vorbă de un considerabil capital uman de calitate superioară, pe care are îndatorirea eugenică, de a-l proteja cu toată sollicitudinea pentru binele viitorului.

I. Moldovan.

Desvoltarea fizică a copilului.

Copilul din momentul nașterii este într'o continuă dezvoltare fizică și intelectuală, până când ajunge la maturitate din ambele puncte de vedere.

Deși dezvoltarea fizică și intelectuală a copilului se face în acelaș timp și se termină aproape la aceeaș dată, cea fizică cu ceva mai târziu, aceste 2 evoluții nu merg paralel. Creșterea fizică are o curbă specială. Tot așa se prezintă și curba dezvoltării intelectuale, și aci sunt faze mai accelerate și mai lente. Fazele accelerate și lente a dezvoltării fizice și intelectuale însă nu numai că nu coincid, dar se pare că sunt chiar antagoniste, când dezvoltarea fizică este mai accelerată, dezvoltarea intelectuală este mai lentă și invers.

Înainte de a descrie diferitele faze ale dezvoltării fizice a copilului, cred că este necesar ca să ne ocupăm pe scurt și cu faza intrauterină, care este importantă și uneori chiar determinantă pentru dezvoltarea ulterioară atât fizică cât și intelectuală.

Din momentul unirii celor 2 celule sexuale heterogene, spermatozoidul și ovulul, începe dezvoltarea omului, și într'un timp relativ foarte scurt recapitulează în creștere și formă întreaga evoluție a speciei omenești. După unirea celulelor sexuale într'o sin-

gură celulă, aceasta începe diviziunea și se multiplică într'un mod atât de rapid încât peste câteva săptămâni deja se începe diferențierea țesuturilor și organelor.

Deja în epoca intrauterină se decide în bună parte soarta de mai târziu a omului, determinarea constituției lui fizice și structurii sale sufletești. Calitățile ereditare se găsesc deja în mod potențial în celulele sexuale, și ele determină în bună parte viitorul individului. Noul născut moștenește cam în 50—60% calitățile părinților, în 20—25% a moșilor și cam în 6—7% calitățile strămoșilor și așa tot mai puțin, cu cât ne depărtăm mai mult.

Desvoltarea copilului însă nu este condiționată numai de legile eredității, ci și de o serie întreagă de factori externi. Așa alimentația, surmenajul, bolile, și chiar și zguduirile sufletești ale mamei se repercutează și asupra copilului.

Infecțiunile sifilitice, tuberculoza, alcoolismul, traumatismele mamei în timpul gravidității sunt deosebit de importante pentru desvoltarea ulterioară copilului.

Vedem deci că chiar și în momentul nașterii fiecare copil intră în viață cu alte calități și prin urmare cu alte posibilități de desvoltare, atât din punct de vedere fizic cât și intelectual.

Chiar și talia și greutatea copilului la naștere depinde de factorii ereditari și externi. Depinde de rasa din care fac parte părinții, de sănătatea părinților și mai cu seamă de sănătatea mamei. O femeie muncitoare, debilă, slab hrănită nu va putea da naștere la un copil așa de bine desvoltat ca o femeie sănătoasă, bine hrănită în tot timpul gravidității. Atât factorii interni (ereditari) cât și factorii externi, trebuie luați în considerare când voim să ne ocupăm cu desvoltarea fizică a copiilor, mai cu seamă știind că influența acestor factori nu se vede numai în momentul nașterii, ci foarte de multeori în tot cursul vieții. Afară de diferențele determinate de factorii ereditari și factorii externi, sunt variațiuni datorite sexului. Femeile în general, afară de câteva faze ale desvoltării, au o talie și o greutate mai mică ca bărbații.

Talia noului născut este de 50 cm., greutatea de 3500 gr. la băieți, de 49 cm. și 3250 gr. la fete.

Tabloul de mai jos, după Heubner, ne arată creșterea în talie a băieților și fetelor, în primul an dela naștere.

E t a t e a	Talia în centimetri		Greutatea în grame
	Băeți	Fete	Băeți și fete cifră medie
La naștere	50·0	49·0	3400
La sfârșitul lunii I.	52·5	51·3	4000
" " II.	55·3	54·8	4900
" " III.	57·8	56·7	5600
" " IV.	60·1	58·7	6300
" " V.	61·3	60·2	6800
" " VI.	62·6	61·5	7350
" " VII.	64·6	63·2	7850
" " VIII.	65·6	64·3	8300
" " IX.	67·8	65·4	8750
" " X.	68·0	67·2	8950
" " XI.	69·0	68·1	9250
" " XII.	70·3	69·2	10200

După cum ne arată și tabloul de mai sus, copiii, în primul an cresc cam 20—25 cm. în talie, greutatea inițială se dublează după a 5-a lună și se triplează după a 12-a lună. Cifrele de mai sus sunt cifre generale, media câtorva sute de date, deci pot fi între oare cari limite diferențe individuale dela aceste cifre.

Circumferența craniului, care în cazuri patologice poate fi foarte mult mărită (hidrocefal) ori redusă (microcefal), la naștere este de 34 cm., la 6 luni de 42 cm., la un an de 46 cm., la 2 ani de 48 cm., la 7 ani de 51 cm., la 13 ani de 52 cm. Circumferența craniului se compară cu circumferența toracelui, prima fiind la naștere cu 1 cm. mai mare ca a doua. Diferența aceasta dispare după anul al 3-lea, ca mai târziu să fie o diferență în favoarea toracelui.

Diametrul vertical al craniului la naștere este $\frac{1}{4}$ parte a lungimei totale a corpului (inclusiv capul) sau $\frac{1}{8}$ parte a restul corpului. La 2 ani craniul este $\frac{1}{5}$ parte, la 6 ani $\frac{1}{6}$ parte, la 12 ani $\frac{1}{7}$ parte, iar la omul adult a $\frac{1}{8}$ parte a taliei totale a corpului.

Creșterea în greutate este în legătură strânsă cu creșterea în talie. Creșterea în greutate se poate aprecia numai în raport cu etatea, înălțimea și sexul. Isolată, greutatea nu este un indice exact al creșterii. Greutatea este determinată de grăsime, țesutul muscular și sistemul osos. Or, grăsimea și țesutul muscular poate varia foarte mult, chiar în intervale foarte mici, fără a influența dezvoltarea fizică.

În lumina acestor date să analizăm puțin creșterea în talie și greutate, a băeților și fetelor.

Etatea în ani	Băeți		Fete		Băeți		Fete	
	Talia în cm.	creșterea anuală	Talia în cm.	creșterea anuală	Greutatea în kg.	creșterea anuală	Greutatea în kg.	creșterea anuală
1 an	75	25	74	25	9	6	9	6
2 ani	85	10	84	10	12.5	3.5	12.5	3.5
3 "	93	8	92	8	14.0	1.5	14.0	1.5
4 "	97	4	96	4	16.0	2	16.0	2
5 "	103	6	102	6	17.5	1.5	17.5	1.5
6 "	111	8	110	8	19.0	1.5	19.0	1.5
7 "	121	10	120	10	22.0	3	22.0	3
8 "	125	4	124	4	24.0	2	24.0	2
9 "	128	3	127	3	26	2	26.0	2
10 "	130	2	129	2	26.5	0.5	27.5	1.5
11 "	135	5	138	9	30.5	4	32.5	5
12 "	140	5	143	5	33	2.5	35.5	3
13 "	146	6	155	12	37	4	40.0	4.5
14 "	151	5	158	3	40	3	46.0	6
15 "	160	9	160	2	47	7	52.0	6
16 "	162	2	162	2	55	8	53.0	1
17 "	165	3	163	1	60	5	55	2
18 "	170	5	165	2	64	4	56	1
19 "	175	5	168	3	67	3	57	1
20 "	180	5	170	2	69	2	57.5	0.5

Tabloul de mai sus, după Stratz, ne arată creșterea în talie și greutate a băeților și fetelor.

Vedem din acest tablou că atât la băeți ca și la fete creșterea în talie nu este egală în fiecare an, ci sunt perioade de extensiune, de creștere mai accelerată și sunt perioade de reculegere, de dezvoltare mai lentă.

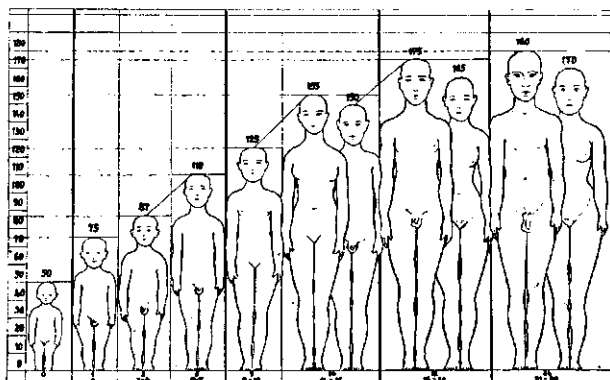
Perioadele de dezvoltare mai rapidă sunt: în anii 1—2 (creșterea în talie 2—5—10 cm. pe an), în anii 5—7 (6—8—10 cm. pe an), și în anii 11—15 (5—9 cm. pe an).

Din tabloul de mai sus putem vedea că, creșterea fetelor pe perioada de 11—15 ani întrece pe cea a băeților, iar peste 15 ani raportul acesta se inversează.

Creșterea în greutate se face cam în același progres ca și creșterea în talie. Pe perioada de 11—15 ani și aici greutatea fetelor este mai mare ca cea a băeților, peste 15 ani însă se inversează raportul.

Până la 10—11 ani dezvoltarea fizică a celor 2 sexe este aproape egală, cu ceva fetele sunt mai mici atât în talie cât și în

greutate. Figura de mai jos ilustrează diferențele în dezvoltarea fizică a băeților și fetelor.

Desvoltarea aceasta normală este influențată de o serie de factori externi. Bolile copilului, subnutriția și în general sărăcia și mizeria pot influența în mod simțitor creșterea, mai cu seamă creșterea în greutate.

O influență a climatului nu este încă stabilită. În climatul rece sunt oameni și înalți și mici, (Scandinavii, eschimoșii), tot așa și în climatul tropical (negri africani, pigmeii).

Anotimpurile însă influențează mersul dezvoltării, toamna și iarna copiii cresc mai mult în greutate, vara și primăvara în talie.

Dr. Godin a stabilit următoarele legi dezvoltării fizice:

1. Creșterea nu se face simultan în întreg corpul, ci pe segmente și la intervale separate.

2. Creșterea în talie și greutate se face alternativ, când una este accelerată, cealaltă este în repaos.

3. Fiecare segment are epoca sa proprie de creștere. Copilul crește mai mult în trunchi înainte de naștere și după pubertate. Înainte de pubertate crește mai mult în membrele inferioare.

5. Creșterea oaselor lungi din acelaș membru se face alternativ, când cele superioare se îngroașă, cele inferioare cresc în lungime, și învers.

6. Alternările mari se întâmplă în jurul pubertății.

7. Creșterea înainte de pubertate este mai mult osoasă, după pubertate mai mult musculară.

De acest ritm al dezvoltării fizice trebuie se ținem cont mai cu seamă la școală, ca să nu producem perturbațiuni dăunătoare copilului.

Rolul biopolitic al femeii române.¹⁾

Domnilor și Doamnelor!

Asociația pentru cultura și literatura poporului român mi-a făcut deosebita cinste a mă invita să rostesc și eu cuvântul meu în rândul erudiților conferențieri.

Aceasta cinste se răstrânge asupra tuturor femeilor române, prin faptul că Asociația înființează în secția sa medicală și biopolitică și o secție feminină.

În aceasta secție, urmând să colaborăm și noi, sunt chemată a espune modalitatea și influență, ce o putem avea asupra poporului și patriei noastre, prin grija și concursul ce-l vom da acestei însemnate probleme biologice naționale.

Da, este foarte însemnată aceasta problemă și timidă stau în fața desfășurării acestei teze, deoarece socotesc, că aceasta știință biologică și biopolitică este o arteră nouă, care înprospătează viața națională, deoarece am convingerea, că aceasta viață va trebui să o dea în deosebi femeia în toate direcțiunile și cutez chiar a afirma, că întreaga răspundere a prosperității biologice cade în atribuțiunile ei.

Dr. Profesor universitar Dr. Iuliu Moldovan ne arată în lucrările sale lămurit documentate, ce primejdie amenință poporul nostru, care actual nu dă garanția prosperității sale biologice, adevăc integritatea fizică și sufletească a capitalului național.

În vederea acestei primejdii a viitorului nostru național, considerând că existența femeii este în strânsă legătură cu aceasta problemă, considerând că femeia română în tot trecutul său subjugat intuitiv a știut să secundeze pe soții și frații săi în lupta de existență, apărând familia, graiul și legea în tot timpul de perpetuă primejdie milenară, cu atât mai mult va cădea în obligațiunile sale astăzi aceasta datorie, când neamul nostru este întregit, când unirea sufletească stă în puterile ei, când va trebui să știe că numai ea singură poate hărăzi virtuțile neamului său.

În chipul acesta înainte de toate vom trebui să trezim aceasta conștiință a răspunderii, pe care o are femeia față de viitorul neamului său, de toate îndatoririle pe care viața națională le cere dela sexul ei, ca apoi într-o solidaritate a tuturor femeilor și mamelor să pornim marea misiune, a asigurării prosperității biologice a poporului nostru.

Cred că cea dintâia etapă în viața politică, la care aspiră femeia, este aceasta activitate biopolitică, ce cade în cadrul naturei sale, fiind ea procreatoarea umanității și națiunii, fiind ea sufletul familiei și al neamului, pentru că ea transmite acest patrimoniu moștenit dela străbuni, care este cel mai scump tezaur, ce-l avem și a cărui garanție stă numai în mâinile și voința ei.

Domnilor și Doamnelor!

Cea mai temeinică bază a puterii naționale, fizice și sufletești rezidă necondiționat în familie, aceasta organizație care singură poate asigura existența statului, existența neamului.

¹⁾ Conferința ținută la Cluj în 30 Martie a. c.

Pentru a constitui o familie, care sub toate raporturile să dea garanția prosperității biologice naționale, selecțiunea acestei familii trebui să fie proprie a intruni și capitalul sufletesc al omenirii și aceasta condițiune depinde nu numai de educațiunea, pe care o primește generațiunea tânără, ci și de mentalitatea epocii în care trăește.

Este o mare diferență între mentalitatea epocii de astăzi și aceea a secolului trecut, când tinerețea era influențată de romantismul lui Alfred de Musset, Lamartine, Chateaubriand, Goethe, Balzac, Dumas și alții, care slăveau și idealizau iubirea până la cea mai înaltă concepție. Într-un extaz se întâlneau sufletele cu o dragoste pornită de un indemn dumnezeesc și se uneau cu o temeinicie traică, cu o fidelitate statornică, rămânând nedespărțite până peste mormânt.

Cine nu cunoaște surîntețele tinărului Werther, imortalizat de Goethe, care moare rănit de iubire în cea mai amară desperare; cine nu cunoaște versurile lui Lamartine, al cărui centenar se serbează acum, acest poet oftând la lacul său adorat, în iubirea cea mai curată pentru muza sa Elvira, și Balzac care datorea înfluița scrierilor sale animatoarei sale sufletești Dnei Hauska, și Ruskîn revenind mereu la iubirea sa, de care l'a despărțit numai moartea.

Totul trăia în această iubire pastorală, care era primul principiu și forma, aproape ținta vieții.

În această atmosferă senină trona literatura romantică, cu cultul naturii, pe care o zeifica, cu o sensibilitate de efuziuni lirice și religioase, ce domina secolul și în această concepție de fericire, bătea ritmul vieții, se creia familia și se procrea generația viitoare, iară viața nouă moștenea nu numai capitalul fizic și intelectual, ci și capitalul sufletesc al părinților.

Astfel, pentru ca să se săvârșească aceasta minune, pe care o îngăduie Dumnezeu pentru complectarea fericirii familiare și pământești, dând viață copilului și inzeștrându-l cu toate darurile sale, selecțiunea unirii casnice trebui să fie cea sufletească, fiindcă sufletul trebui să predomineze, care singur poate modela pe om după chipul și asemănare lui Dumnezeu.

Într-o mică schiță serafică Gerhard Hauptmann provestește deslușirea ce a dat-o copiilor săi, la toate întrebările, ce îi se puneau cu atâta curiozitate, spunându-le, că atunci, când copilul pornește din cer spre pământ, doi îngeri coboară și veghiază la patul părinților.

Păzit de îngeri ne sosește acest suflet și taina este atât de mare, încât nici nu o poate cuprinde firea oamenească.

Domnilor și Doamnelor!

Cea dintâiu condițiune pentru realizarea problemei biopolitice, relativ la aportul ce-l poate aduce femeia, este importanța ce ce va da educațiunii feminine, care cu toată îngrijirea ce o avem de a fi integrală, totuși are această mare lacună, de a nu fi sufletească, de a nu face în destul prepararea femeiei pentru cea mai importantă misiune ce o are în viață.

Natura singură prepară chiar din copilărie pe mica fetiță pentru această menire; ea se joacă cu păpușa, o alintă, o culcă, o îngrijește, o vindecă — este copilul ei.

Se spune, de ordinioară, despre mica fetiță a lui Plutarh, care zăcea pe patul de moarte, că a spus celor ce o îngrijeau „Aveți grijă, dați să sugă

păpușei“. Altă fetiță din zilele noastre, simțând că se prăpădește, spuse mamei sale, că și păpușa să poarte doliu — erau copiii lor. Inșă cu aceasta manifestare a naturii feminine, se termină ori ce pregătire pentru aceasta principală menire de mamă.

Nici mama, nici școala nu-i mai dă importanță acestei îndatoriri viitoare a femeiei și astfel ea întră în căsătorie, fără nici o noțiune de *ordin sufletesc*, din contră este fals inițiată din toate romanele perverse, pe care poate pune mâna.

De mulți ani am avut intențiunea a scrie și a înființa un curs de educațiune sufletească, pentru fiicele noastre din învățământul superior, într'o formă pe care numai o mamă o poate închipui destul de duios și de gingaș, spre a pătrunde în suflet și pe care fragmentar l-am aplicat din când în când, — însă felurita și marea ocupațiune socială din războiu și de după războiu m-a împedecat a realiza aceasta dorință.

Domnilor și Doamnelor!

Fiicele noastre vor trebui să știe, că întrând în căsătorie, vor avea datoria a da viață nouă neamului și țării lor; tocmai așa precum fiii noștri sunt pregătiți a sluji neamului și a apăra patria, chiar prin jertfa lor de moarte, tot așa femeia căsătorită va dori să dea tributul său patriei prin crearea nouilor vieți.

Mamele nasc și cresc popoarele mari și ce fericită poate fi acea mamă, care naște și crește un om mare, după cum spune Nietsche „Raza unei stele să strălucească în iubirea voastră! Dorința să vă fie a naște supraomul“.

Atunci când femeia va fi pătrunsă cu convingere de aceasta datorie națională, ea nu se va sfi de maternitate; ea nu se va lupta, ca să împedecă acest nou izvor de viață și de putere națională; ea nu se va recurge a stârpi, chiar păcătuind, fățul cu sufletul plâpând din sânul său.

Dealtfel educațiunea poporului nostru este destul de bine influințată de dogmele și pildele biseriei noastre, ce condamnă acest act de brutală înfrângere a naturii și în tot decursul trecutului nostru național am izbutit prin faptul fecundității poporului nostru, de care femeia română nu s'a sfiit, ci cu bună inimă a dat neamului viață, cu credință în Dzeu, „că fiicare copil se naște cu partea sa“. Astfel pe când alte națiuni practicauc sistemul degenerator „de unul ori doi copii“, româncă noastră, credincioasă, curajoasă și trainică eșia în sat încunjurată de copilașii săi voinici și rumeni, ce puneau pe gânduri pe adversarii noștri.

Și totuși natura vorbește femeiei, ea cere acest copil ce completează viața casnică și cu toată teama și revolta ei, ea îl așteaptă, iar sosit simte că în aceasta iubire desinteresată de mamă, se descarcă toată fericirea pământescă.

Iubirea ei este atât de desăvârșită și nesfârșită, încât iartă și apără copilul până la moarte, — iar după cum o ilustrează de curând decedatul poet Jean Richepin într'o legendă versificată, — ea îl apără și chiar după moarte, înfățișind pe fiul, ce sacrifică pe mama, de dragul iubitei sale, care îi cere să-i așucă inima mamei sale.

În drumul său, fiul să împiedecă și cade, iar aceasta inimă de mamă și acum duioasă, îl întreabă cu grije „Nu te-ai lovit copilul meu?“

Pentru a da o luptă fașișă contra acestei tendințe de sterilitate forțată, depopulațiune, care cu drept este numită crima secolului, vom trebui să por-

nim și o acțiune sufletească, educând familia și întreg poporul să aibă cea mai aleasă atențiune pentru mamă, care trebuie luată în scut, în timpul cât poartă aceasta scumpă sarcină, după recenta frază exprimată de Mussolini la vederea unei mame „Aceasta mamă este mama noastră a tuturor“. Ea ar trebui să fie respectată de orice trecător, ca să simtă o mândrie în puterea sa de a procrea virtuțile și sentimentele neamului, pentru că ea îi dă sufletul copilului, aceasta forță organizatoare și creatoare a duhului și a vieții.

Ellen Key spune că acest secol este al copilului; el trebuie luat în scut, pentru că reprezintă puterea și viitorul neamului.

S'au scris în timpul din urmă multe volume dedicate acestui subiect, între care relevez acela al Dnei Gérard d'Houville, distinsa scriitoare franceză, care cuprinde și următoarea rugăciune închinată pentru copil: „Dă-le Doamne tihnă, pâine și sănătate, bucurie și inteligență, putere și libertate. Poruncește-le Doamne să-i înțeleagă și să le respecte genial lor. Ascultă strigătele lor, svântăle lacrimile și mai presus de toate nu-i lăsa să moară înaintea mamei lor.“

Educațiunea copilului cade neapărat în cea mai mare parte în atribuțiunea mamei, ea trebuie să-i modeleze sufletul precum i-a modelat trupul, tatăl de familie fiind mereu preocupat de susținerea familiei în luptă de existență.

Domnilor și Doamnelor!

De negreșit mă veți trezi din aceste reverii ideale, aducându-mi aminte că timpurile s'au schimbat, că trăim în altă epocă, când și femeia este obligată a părăsi temporal vatra familiară pentru aceasta luptă de existență.

Da, așa este! Timpurile s'au schimbat; această literatură ideală și neprihănită a evoluat. Romantismul a fost alungat de școala realismului și începând cu încercări mai sfoase Gustav Flaubert inaugurează școala nouă, cu care Emil Zola triumfează cu o brutală înfățișare a mizeriei, a promiscuității, a adulterului și a tuturor josițiilor omenești, din care abia se ridică prin cultură.

Și totuși Zola mai avu o revenire, scriind „le Rêve“ care este cea mai puternică și curată înfățișare a fecioarei de odinioară, ce visa paradisul pământesc; iar în tot acest realism a mai avut și teza folositoare pentru patria sa, scriind romanul „Feconditatea“, în care dovedește și documentează, cum familia poate desvolta o prosperitate tocmai prin numărul copiilor săi.

Acest curent trecu însă din ce în ce, în mai crasă exagerare cu deosebire după războiu și astăzi contrar exaltațiunii morbide de desnădejde a romantismului, generațiunea nouă este cuprinsă de o aprinsă și febrilă poftă de plăceri, care-i sdruncină corpul și duhul.

Depart de a-și jertfi inima pentru iubire, toată energia și imaginațiunea este cheltuită pentru acest materialism, care îngăduie să satisfacă toate plăcerile. Pe când antecedentii lor, dacă erau răniți de săgeata lui Cupido, sufereau și mureau în desnădejde, copiii secolului actual, trenați de sporturi, cu viața plină de proiecte de întreprinderi și concurențe fantastice, dacă sunt atinși de arcul micului zeu, își smulg săgeata din rană, fug de durere și în goana vieții aleargă, resturnând ori ce stavilă din calea lor, dărâmand chiar familia; iar dacă este o iubire, aceasta este pătimăse, senzuală, răsbunătoare, degenerând în crimă.

Nu mai este dată posibilitatea, ca unirea să se facă moralmente și după cum spune Ibsen, acesta este adevăratul caracter al căsătoriei, adică adheziunea voințelor.

Și iată căderea noastră a influența la statornicia căsătoriilor, care astăzi se risipesc fără nici-o conștiință.

Nu putem lăsa acest curs al vieții fără suflet, neînfrănat, în care părinții inoculează în inima copiilor atâta scepticism ucigător de neam. Vom stăruii ca acesta viață spulberată, aceasta activitate anarchică, în care corpul desvoltă puteri uriașe, să fie echilibrată prin credință și disciplină la o înălțare sufletească.

Aceasta mare familie națională, va trebui să fie indestructibilă și în scopul acesta va trebui să fie unificată prin o mare lucrare colectivă în toate provinciile, care li va da o coeziune ce o va face rezistentă din punct de vedere național și biopolitic, precum se presintă rasa semită, care risipită pe tot globul, are aceasta coeziune păstrată numai prin acest cult religios, ce se practică și se impune în familie.

Cu cât mai mare influență are creștinismul, care a creat consolațiunea sufletelor. Credința noastră este imnul etern, ce ne înalță sufletul spre infinit.

Aceasta credință trebuie înrădăcinată în familie și iată principalul patrimoniu pe care trebuie să-l păstreze femeia, aceasta credință strămoșească, care trebuie să o lase neștirbită urmașilor săi. Iubirea pentru aceasta biserică, care este națională, pentru că vorbește limba poporului, cu morala sa, ce trece de-a dreptul din altar în inima noastră, supunându-ne evangheliile noastre clare și curate, cu candelile și făcliile aprinse, sub bolteala zugrăvită cu icoane.

De aici, din biserica noastră se emane puterea, prin care marea familie națională să aibă acea coeziune invingibilă, ce echilibrează întreaga putere națională.

România întregită prezintă astăzi familia românească, care a trăit sub diferite influențe în provinciile desrobite, lipsită de perfectă coeziune, și iată rolul și sfera de activitate aparținând femeiei, care poate face aceasta unire sufletească a familiei naționale.

Cu bucurie trebuie să constatăm, că femeile au făcut primi pași pentru aceasta îndrumare generală, prin asocierea femeilor române din toate provinciile la aceasta muncă socială, culturală, economică și de idei, ce lucrează sub steagul Federației Uniunii femeilor române, închegând sentimentele întregului neam.

Aceste 100 de societăți feminine și feministe lucrează în agrul social al asistenței, al culturii, al economiei și al ideilor pe toate terenele și totuși mai avem o mare lucrare de săvârșit. Este ridicarea familiei nevoiașe, nu numai din punct de vedere material și economic, ci și din punct de vedere sufletesc, după cugetarea lui Renan, care nu se mulțumește numai cu ideea, că cel lipsit să aibă hrana zilnică, ci numai atunci va fi mulțumit, când acesta va putea fi ridicat în cultură cu sentimente alese în sufletul său, iar aceasta maximă se cuprinde și în evanghelia unde ne învață, că „omul nu se hrănește numai din pâine, ci și din cuvântul lui Dumnezeu” — iar cuvântul lui Dumnezeu este înalta morală și cuprinde întreaga demnitate la care trebuie să aspire omenirea.

Aceasta lipsă de viață sufletească sdruncină familia poporului; ea este cauza tuturor vișiurilor și tuturor plăgilor, care se încuibă în ea, făcând ra-

vagiile cele mai funeste. Cine va lua în protecțiune copiii acestor familii adăpostite în cocioabe și bordeie mizerabile, unde stau în cel mai apropiat contact cu părinții alcoolici, vițioși, cuprinși în necontenite certuri și bătăi, văzând și cunoscând întreaga mizerie a vieții omenești?

Exploatați de acești părinți, copiii acestia sunt trimiși din cea mai fragedă vârstă să-și câștige pâinea, lucrând în ateliere, măgazine și restaurante, sau la particulari; alții care sunt trimiși la muncă grea prin fabrici și mine, chiar înainte de vârsta ce se cere de lege. Cine nu compătimentește pe nefericiții copilași, băeți și fetițe, care stau nopțile întregi în cafenele și restaurante, oferind flori tuturor celor fericiți, care petrec și benchetesc, — de unde nu le cade nici macar sfărâmurile dela mesele bogatului. Cine va putea intra în aceasta familie; nici legislația, nici alt for n-are dreptul să se amestece în culisele familiare! Nimeni altul decât femeia prin laudabila sa inițiativă particulară, pe care Statul și ocrotirea socială, nu o poate săvârși din punct de vedere sufletesc.

Mizeria și nenorocirea trebuie căutată acasă în cuibul său, unde cu o singură privire putem pricepe și alina durerea lor, cu un singur cuvânt putem mângăia. putem ridica morala lor.

Societățile de femei au menirea să se coboare la acest strat al popoului, prin vizite personale, căutând să influențeze și îndrumeze aceste familii prin sfaturi prietenești și concurs efectiv prudent ales în scopul de a curăți și reînălțarea focarului familiar și de a-i da posibilitatea și tăria independenței în lupta pentru existență. Să facem așa precum odinioară ne dase exemplul mamele noastre de dincolo și dincoace de Carpați, care umblau în mahalalele și suburbiile orașelor, ca să dea ajutorul lor moral și material.

Se poate o acțiune mai frumoasă, democratică, decât aceasta apropiere de clase, când desbrăcate de ori ce vanitate vom intra în cășcioarele lor, vom ajutama și vom așeza copiii lor vagabonzi și părăsiți în adăposturi luminoase, lăsând să intre în sufletul lor, raze calde de iubire, — pentru că acești copii sunt mai nefericiți decât orfanii adăpostiți.

Aceasta nu este numai asistență socială, este o acțiune socială, economică și politică pe care o săvârșește femeia, pentru care Statul trebuie să fie recunoscător femeiei, deoarece ea a început aceasta inițiativă particulară cu mult înainte de orice organizare a Statului, din propriul indemn, aplicând generozitatea sa, prin care a dorit să coregă inegalitatea claselor.

Femeia în aceasta acțiune de devotament, fie materială sau spirituală, își cheltuește puterile. A face bine însemnează a ridica și a îmbărbăta pe cel mai slab la starea de a se bucura de viață; îndată ce slăbim avem nevoie de alții, să ne susțină și numai rari găsim suflete tari, care nu apelează la nimeni și se ajută singuri.

Educațiunea fiicelor noastre va trebui făcută în aceasta direcție: problema, cu care m-am ocupat cu mult înainte de războiu și mă voiu mărgini a ceti un pasaj din cuvântarea mea rostită în anul 1910 la jubileul de 25 de ani al Școalei Reunionii femeilor române din Brașov: „*Cea mai frumoasă pornire în direcțiunea binefacerei, ar fi, ca fiecare domnișoară cu educațiunea integrală să se aplice un an — ca și un an de stagiu — în serviciul umanității, ca astfel să se desrădăcineze superficialitatea cu care fetele tinere își imaginează viața în chipurile cele mai nereale, ignorând cu desăvârșire menirea serioasă și grea ce le așteaptă în viitor.*“

„Se știe că mii de domnișoare din Anglia, Franța și Germania fac de bună voie acest stagiu, și să știe că peste 80 de mii de domnișoare au urmat cursurile de infirmiere, stând gata a servi patria. Alte mii de domnișoare se aplică de bună voie în serviciile societăților de binefacere, practicând parte onorific, parte cu remunerație în *bucătăriile populare, în azilele pentru ocrotirea copiilor, în azilele orbilor, în ospizii și sanatorii de reconvașcenți și bătrâni, dându-le ajutor și mângâieri.*“

„Contactul cu această clasă a nenorociților, înfrânge egoismul cras care dacă s'ar încuibă în inimile tinerimei, ar deveni un flagel moral.“

Domnilor și Doamnelor!

Iată cum au fost pregătite femeile pentru acest mare războiu mondial și nu este oare actuală și astăzi aceasta propunere din punct de vedere național și biopolitic, mai cu seamă că femeile cerând drepturile lor, trebuie să se supună și la datorii, iar societățile feministe propun Statului aceste obligațiuni. Neavând intențiunea a face o conferință feministă, totuși în să aminesc că în acest program ce-l urmărește Asociația pentru emanciparea civilă și politică a femeiei, unul din principalele puncte este familia; femeia cere drepturi pentru a lua în scut familia și demnitatea femeiei, principii care sunt în strânsă legătură cu doctrina biopolitică.

Femeia va trebui eliberată de atavica concepție a inferiorității fizice și spirituale, deoarece din punct de vedere biologic, după părerea tuturor erudiților oameni de știință, ea este aptă a întimpina și ostenețele vieții exterioare, dovadă că femeia a trebuit să se supui, să trăiască în raport cu epoca sa, ea a trebuit să iasă, din casă, să muncească pentru existența familiei, dând sprijin soțului ei, care nu mai biruia a susține singur familia.

Vorbesc numai de clasa intelectuală, pentru că în celelalte clase femeia de mult a fost tovarășă de muncă a soțului său incluzive clasa comercială, a industriei și meseriilor.

Cine a pomenit vre-o dată, sau a luat în seamă, pe aceasta țărancă trudită și istovită de munca câmpului pe care o săvârșește de veacuri, alături de soțul său, cu toată corvoada căsniciei și a copiilor care apasă asupra ei.

Cine s'a gândit vreodată, cum i s'ar putea ușura viața tocmai în interesul biopolitic al prosperității neamului, deoarece copilașii ei creșteau părăsiți expuși să moară de accidente, fiind lăsați fără supraveghere. Această clasă a muncitorilor din fabrici, în care părinții părăsesc familia, lăsând copiii în plata Dlui, pe când mama se întoarce acasă extenuată de munca inferior plătită. Aici trebuie împiedecată distrugerea familiei.

Femeia intelectuală ocupată, câteva ore pe zi în afară din casă, nu-și neglijează familia, după cum am avut bucuria să cunosc atari căsnicii, ce le-am văzut ordonate și fericite — mai fericite, de cât pe acele în care femeia este privită ca o păpușă fără vlagă, condamnată să-și exteriorizeze energia pentru cele mai banale rivalități în lumea luxului și a flirtului, povârnișul ce o duce la soarta Dnei Bovary.

Onoare acelei clase intelectuale a femeilor, care a știut să se pregătească din vreme pentru a putea întâmpina actualele greutăți ale vieții conjugale prin partea de muncă, ce a luat-o asupra-și la susținerea familiei, a știut să se pregătească pentru a putea lupta singură în viață și la nevoie a-și putea susține copilașii.

Ca recentă actualitate, reproduc cuvintele Cardinalului Hayes din

Newyork, care se exprimă în următorul chip în privința aceasta: „Biserica n-are nici-o obiecțiune față de femeile care exercează vre-o profesiune, chestie care se discută atât de mult, dar cere ca femeile să nu-și piarză prin faptul acesta calitățile lor proprii, — feminitatea lor, — încercând să copieze bărbatul.

În ocupațiunea și activitatea lor, să păstreze aceasta grație și frumsețe, cu care le au dăruit cerul. Dumnezeu le-a înzestrat cu o gingășie și farmec pe care nu l-a acordat bărbatului. De ce să se masculinizeze în detrimentul lor.

Eu socotesc, că acesta este un mister și cred că acest sentiment este împărtășit de toată omenirea“.

Domnilor și doamnelor!

Concepțiunea de astăzi, față de acest sex slab nu mai este cel atavic de desconsiderare și ignorare. Chestiunea feministă a trecut prin cele mai grele faze, pentru că să știe, că orice idee bună nouă a fost mai întâia ridiculizată, pe urmă discutată și în urmă acceptată.

Astăzi aceasta problemă a trecut peste cele două stadii. Aceasta chestiune a prins viață, în parte este acceptată, aplicată, și sancționată prin leg., lăsând femeia să participe la colaborarea civilă a municipiului — de negreșit abia tolerată, deoarece nu are drept de alegere, nici nu este elegibilă, totodată constituția nouă admite transformarea codului civil, prin care femeia va fi eliberată din starea actuală de minoră și incapabilă, neavând drepturi egale nici în familie la educația copiilor, drepturi de care noi femeile din Ardeal și Bucovina ne-am bucurat sub stăpânirea trecută și la care nu putem renunța.

Cu multă bucurie am luat cunoștință că delegația Doamnelor care s'a prezentat în numele Federației Uniunea femeilor române la Dl Prim-ministru Averescu cu adresa aprobată și semnată de tot Congresul ținut în 8—10 Septembrie 1926 la Brașov a primit rezoluțiunea Dlui Prim-ministru, că „Cererea trebuie luată în considerațiune, căci este timpul a se îmbunătăți soarta femeilor din punct de vedere al drepturilor civile“.

Iată o izbândă câștigată cu cea mai exemplară demnitate a femeiei române, care ca și surorile ei latine are sentimente mult prea gingașe, pentru a purta o luptă vrăjmașă și vehementă, ca femeile Angliei și ale Nordului; Ea va evolua la drepturile politice, tot în plină demnitate și bună înțelegere cu soții și frații săi, pentru realizarea acestei probleme, prevăzută în constituție prin votarea unei noi legi, cu două treimi din corpurile legiuitoare.

Prin urmare vedem că nu există nici un antagonism între ambele sexe; că femeia dorește să dea pe toate terenele ajutorul său neamului pentru ca fiecare inimă de român și româncă să bată în același ritm, pentru toate moravurile și legile, pentru toate credințele religioase și politice, pentru toată forța materială, intelectuală și morală a Statului și a patriei sale.

Cu toții vom stăruii să ancorăm aceasta viață sbuciumată într'un nou ordin de gravitate, în care am fost aruncați în timpurile războiului și a celor urmate de războiu, ca să eșim din acest chaos, care nu dă liniștea sufletească, ca să vedem aceasta generațiunea proaspătă destul de rezistentă tuturor primejdiilor, luminată de spiritul puternic al sufletului creând nouă viață a poporului, compusă din toate elementele nobile ale fiecărei provincii române.

Voi oameni ai viitorului, oameni ai lumii nouă, cu fruntea senină de tinerețe, pironițivă din vreme privirea spre viitorul neamului și nu sfărâmați lanțul, al cărui verigi le-au nituit părinții voștri cu experiența, cu luminele lor și cu produsul veghierilor lor.

Și totuși nu pot să închei conferința mea, fără să aduc acestei Astre omagiile de admirație și prinosul de recunoștință din partea femeiei române.

Am crescut și am copilărit cu aceasta rază, ce pătrundea cu lumina sa culturală la toate vetrele familiilor românești păstrătoare de neam : am sorbit în tinerețea mea tot entuziasmul acestor Adunări generale, care erau înălțătoare serbări naționale și am petrecut vârsta matură, hrănindu-mă din toată bogăția culturală, literară și națională ce o revărsa asupra poporului românesc.

Am mai avut parte să fiu contemporana adânc cugetătorului, înțeleptului și mult regretatului fost președinte Andreiu Bârseanu, care în vremuri grele și sbuciumate de restrînte a ținut cărna acestei instituțiuni ce era Ateneul nostru național, cu al cărui steag a trecut în nouile hotare a-le României întregite.

Tot asemenea am admirat și admir elanul, stăruința și vasta cultură a actualului președinte Domnul Ministru Vasile Goldiș, care a dat lumină și mai întinsă acestei Astre, ale cărei raze azi pătrunde ca un far, în toate provinciile României, asociându-le la munca națională și care a numit Uniunea femeilor române, sora cea mai mică a Astreii.

M. Baiulescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Asistența socială.

III.

Cauzele dependenței sociale. — Infirmitățile intelectuale.

Caracterul și inteligența sunt doi factori sociali puternici. Puternici pentru că prin ei se face contactul dintre individ și societate și ei determină în primul rând locul și rolul fiecărui individ în societate. Cele mai multe cazuri de dependență ori semidependență socială se pot reduce la incapacitatea individului de a-și afla locul potrivit în societate și de a se adapta mediului în care trăiește.

În linii generale se poate considera ca *inteligență normală*, capacitatea intelectuală a individului, de a-și aranja viața în așa fel, ca să trăiască neremarcată în sânul comunității. Cine se ridică deasupra mediei intelectuale a societății este suprainteligent sau

chiar un geniu, iar cine ajunge în conflict cu legile societății nu are inteligență suficientă ca să se adapteze mediului social.

Prima țară care a definit prin lege defectivitatea intelectuală a fost Anglia care în 1913 a stabilit 3 grupuri principale de defecti mintali:

1. Idioții formează grupul acelor incapabili de a se feri de orice pericol fizic. 2. Imbecilii sunt incapabili de a-și menaja afacerile și de a se adapta împrejurărilor din punct de vedere al educației și instrucțiunii. Toată educația lor se reduce la un antrenament foarte dificil de a săvârși lucruri elementare. A 3-a categorie este a celor cari suferă de *insuficiență intelectuală*, capabili de muncă, dar necesitând o îngrijire, directivă și controlă specială în activitatea lor.

După cum vedem aceste definiții sunt foarte incomplete, lăsând interpretarea în întregime la discreția acelorora, cari ar dori să le stabilească.

O considerabilă precizare a adus acestei probleme stabilirea coeficientului de inteligență de Binet-Simon și perfecționat de Terman și alții care exprimă în o scară de cifre dela 40 la 140, gradul de inteligență a individului. Dacă un băiat de 10 ani de ex. pe baza chestionarului formulat de Binet-Simon va avea 85 puncte, aceasta însemnează, că dânsul are numai inteligența corespunzătoare unui copil de 8 ani și 6 luni în loc de aceea a unui copil de 10 ani. Rezultatul probei se stabilește pe baza calității răspunsului precum și pe baza vitezei cu care copilul dă răspunsurile atât în scris cât și verbal.

Coeficientul de inteligență stabilește limitele diferitelor grupuri în modul următor:

Coeficientul de inteligență :

sub 40	dependenții
41— 70	semidependenții
71— 90	retardații
91—110	normalii
110—120	inteligență superioară
120—140	inteligență foarte superioară
peste 140	geniu

Este de sine înțeles că acest coeficient poate ușura mult munca în asistență, însă numai în cazul când este stabilit cu mare precizie și grijă, căci altfel poate produce erori regretabile. Voi cita un caz elocvent din propria mea experiență.

Intr'o dimineața prezentându-mă la „Neighborhood“ oficiul de

asistență socială, mi s'a repartizat un „client“ nou. Era Mr. M. de 50 ani care intrase în conflict cu asistentele dela district. Era un caz dificil care le-a dat de gândit colegelor mele și mi l'au repartizat fără ca să aibă convingerea că eu voi reuși cu el.

Istoria lui Mr. M. este interesantă. German din Rusia, proprietar de pământ, cu o frumoasă cultură generală, a plecat să vadă lumea, trecând prin Asia, Australia și America, unde l'a surprins războiul din 1914. Până la revoluția rusească î-și primea de acasă fondurile din cari trăia. Nu s'a grăbit să se reîntoarcă în Rusia, pentrucă nu era entuziasmat nici pentru țar, nici pentru Ruși. Dela 1917 a rămas fără fonduri.

În vre-o 8 ani și-a consumat toate economiile. Apoi s'a îmbolnăvit grav de diabet. Lipsit, bolnav, singur, a fost constrâns să recurgă la ajutorul asistenței.

Mr. M., care nu vorbea bine englezește, n'a executat prescripțiunile asistenței, care dresându-i dosarul, s'a gândit să-i stabilească coeficientul de inteligență. Psihologul i-a stabilit vârsta mintală (mental age) de 9 ani și 8 luni, deci dificultățile avute cu dânsul păreau a fi justificate.

Interogând eu pe client în limba germană înainte de a-i vedea dosarul, am fost surprinsă de inteligența și cultura vastă a acestui om, care zdrobit de decăderea lui materială a devenit atât de apatic.

Studiind dosarul am fost surprinsă de „indicele mental“ stabilit de psiholog. Evident, era vorba de o greșală a examinatorului, care nu vorbea limba clientului. Certificatul lui se baza pe procedura standardizată, care în general dă rezultate bune. Ur-mărind cazul am putut stabili cu certitudine, că atât aprecierea psihologică, cât și ceea a asistentelor se datorea imposibilității de a se înțelege cu clientul fie în englezește, fie în nemțește. Eliminând acest inconvenient, Mr. M. a devenit un om rezonabil, perfect disciplinat, care nu mai refuza să se trateze și să accepte ajutorul „Neighborhoodului“.

Problemele sociale, produse prin insuficiența intelectuală a clienților variază atât de mult, încât este cu neputință de a se stabili legi sau de a se da vre-o îndrumare de procedură în astfel de cazuri. Ele trebuiesc lăsate întodeauna complect în sarcina bunului simț al asistentelor sociale, respective. Nu există două cazuri similare unde s'ar putea proceda la fel, cum nu se află două ființe cu aceeași mentalitate.

Sarcina asistentelor sociale este foarte grea și plină de răs-

pundere, ceea ce justifică și sistemul atât de sever aplicat în selecționarea cu atâta grijă și instrucția atât de superioară a asistentelor sociale.

Pe lângă variatele cunoștințe de cari trebuie să dispună indeosebi în domeniul psihologiei aceste asistente, trebuie să aibă și o importantă și îndelungată experiență pe terenul acesta având să trateze în majoritatea cazurilor problemele familiare ale unor oameni intelectualicește anormali, cari în mod natural vor reacționa la orice măsură după felul lor, deci incalculabil.

Pentru idioți asistența socială nu poate face decât foarte puțin. Aceștia pot fi izolați de societate și internați în institute unde se încearcă să fie antrenați pentru vre-o muncă ușoară. În cele mai multe cazuri încercările acestea însă nu dau rezultate.

Ceva mai mult se poate face cu imbecilii, cari și ei sunt în majoritate plasați în institute unde sunt instruiți pentru ocupațiuni mai ușoare, ca să-și poată câștiga existența. Tendința în general este izolarea lor de societate chiar în cazul când se pot susține singuri și deci nu sunt materialicește dependenți. Aceasta cu scopul de a-i împiedica dela căsătorie și deci dela procrearea de copii. Având în cele mai multe cazuri un fizic bine dezvoltat și o accentuare a funcțiunilor lor sexuale, ei adeseaori atentează la persoanele din anturajul lor producând grave perturbări în familiile lor.

Se pot obține însă rezultate frumoase cu grupul celor ce suferă numai de insuficiență intelectuală. Aceștia în general vor, dar nu știu cum să-și aranjeze situația economică în mod avantajos. Iată un caz:

B. de 13 ani este referat asistenței de organele școlare, pentru neglijență excesivă, murdărie, minciuni și o apatie bolnăvicioasă.

O anchetă sumară a stabilit că băiatul are numai mamă și trei frați și că tatăl murise cu un an înainte; văduva se mutase în alt cartier mai sărac din motive de economie. Ancheta la domiciliu clarifică repede situația. *Mama era de o inteligență foarte redusă, chiar copilărească. Dânsa se juca toată ziua cu copiii, lăsând menajul în voia întâmplării. Soțul ei o iubea mult și o desmierda ca pe un copil îngrijându-se dânsul de toată gospodăria casei. Ca funcționar de bancă, avea modest dar suficient câștig pentru întreținerea unei case bune. Copilul era controlat și îndrumat de tatăl lui pe care-l adora. La școală era eminent, bun și disciplinat numai pentru ca să obțină aprecierile și laudele tatălui său. Moartea subită a părintelui a luat familiei totul, iubirea, sprijinul, îndrumătorul și sursa bunei stări materiale.*

Băiatul n'a putut înțelege schimbarea bruscă. După durerea de a-și pierde pe tatăl adorat, ajunge într'un cartier sărac și murdar; acasă mama neglijentă, incapabilă de a înlocui măcar în parte ceea ce pierduse copilul prin moartea tatălui său. Efectul s'a arătat imediat. Băiatul s'a clătinat,

pierzându-și siguranța, mândria și ambiția. A devenit apatic. Nu se mai îngrijea de loc și din băiat eminent, devenise aproape ultimul.

Asistenta și-a început opera de refacere adresându-se întâi mamei. Dânsa trebuia schimbată pentruca să se îndrepte băiatul și ceilalți copii. Asistenta se prezenta zilnic des de dimineață ca să ajute mamei să spele, să îmbrace și trimită copiii la școală. Pe urmă o ajută să curețe casa, să fiarbă și să aranjeze masa pentru prânz. Terminând cu toate o îndemna să se îmbrace și să se gătească. A determinat-o apoi să meargă să-și aducă copii dela școală, ca să continue obiceiul tatălui. Pe drum îl întreba pe copil ce-a făcut la școală, îl lauda de progresul ce-l făcea. Asistenta a luat contact și cu profesorii băiatului făcându-le cunoscută situația de acasă, solicitându-le concursul pentru refacerea familiei. Mamei îi arată urmările vieții desordonate pe care o ducea, făcând-o să înțeleagă datoria și responsabilitatea ce o are față de familia ei. I-a trezit ambiția pentru a face ceva din băeții ei după cum proiectase fostul ei bărbat. I-a demonstrat că deși avea un venit modest totuși cu bună împărțeaală și muncă îi ajunge să-și crească copiii bine. Munca a fost grea. Șase săptămâni zilnic făcea asistența treaba casei în jumătate cu mama, până dânsa s'a deprins și a văzut că nu-i așa greu de-a întreține casa. În urmă, treptat, asistenta i-a lăsat în sarcină toată grija casei și a familiei rămânând numai în rolul de controlă și înbărbătare. Băiatul încetșor și-a revenit, a devenit iar interesat în toate și la îndemnul asistentei care-i trezise ambiția prin a-l face să vadă că mama lui are nevoie de ajutorul lui și el trebuie să-l înlocuiască pe tatăl său, a încuraja și ajută pe mama lui. Tot asistenta l'a adus în contact pe băiat cu un avocat interesat în asistența socială, care îl lua cu sine la sport și la înot și din când în când lua cu sine și familia la plimbare cu automobilul. Erau adevărate zile de fericire, vizitele acestui prieten.

Copiii erau curați, casa îngrijită, mama radia de mândrie când își primia laudele cuvenite.

Munca în această ramură necesită îndeosebi tact și perseverență. Dacă se află un singur punct de plecare, celelalte urmează dela sine. Avantajul acestei activități este că nu necesită fonduri. Totul se face prin munca personală a asistentei, muncă care pentru a da rezultate adeseori nu se limitează la sfaturi și îndrumări, ci trece la fapte, angajându-se la muncă fizică pentru stimularea pacientului, și ridicarea moralului lui, pentrucă ceea ce indivizii cu insuficiență intelectuală pierd mai ușor, este tocmai moralul.

Prin o îngrijire și controlă sistematică a celor cu insuficiență intelectuală se poate elimina o mare parte a cazurilor de dependență socială.

Deci cultivarea acestui câmp de activitate este una din principalele preocupări a asistenței sociale în familii.

Veturia Manuilă.

Astra și Uniunea femeilor române.

Astra și Uniunea femeilor române, ambele răsărite, și cu obârșia, din rodnicul pământ al Ardealului în acea epocă a renașterii noastre culturale, și-au dat mâna pentru o colaborare comună.

Astra, vrednica și înțeleapta organizație culturală a înțeles, că în rostul viitorului neamului nostru trebuie să se lucreze și în direcțiunea disciplinei și educațiunei morale a poporului, iar pentru acest scop, nu se poate ajunge la rezultate efective numai cu munca unilaterală a unuia din factorii omenirii.

Exemplul familiei omenesti, unde bărbatul și femeia susțin împreună greutățile vieții conjugale, luptă împreună, din punct de vedere economic la bună starea familiei, veghează împreună asupra stărei igienice și morale în mica lor comunitate, apără împreună viața nouă de primejdiile ce o înconjoară, ne dă învățătura cea mai evidentă pentru aplicarea colaborării ambelor sexe, la toate interesele vitale a-le țării și a-le neamului.

Să știe că femeia este dotată cu o sensibilitate atât de puternică, încât în multe situațiuni ce amenință familia, dovedește și desvoltă un curaj, un devotament și o energie, pe care nu le poate desvolta bărbatul.

Trecutul nostru a dovedit, că femeia a apărat coliba românească cu toate tradițiile și cu toate virtuțile, care caracterizează neamul românesc.

În chipul acesta se explică și inițiativa particulară a asistenței sociale, pe care femeia a creat-o cu dorul de a apăra neamul, de a sări în ajutorul celor năpăstuiți, celor nefericiți și celor nedreptățiți de soarte, înființând în trecut acele mici bisericuțe de mângâiere și de ajutor reciproc, care astăzi s'au unit și reprezintă o forțăreață de apărare națională. Nu este mirare astfel, că Astra în programul Secției medicale și biopolitice, a înțeles, că pentru problema această vitală a neamului nostru, este nevoie de colaborarea ambelor sexe, de colaborarea ambelor acestor însemnate organizațiuni.

Cred că rar s'a întâmplat să se facă o înțelegere mai ușor hotărîită, decât în cazul de față, când Asociația „Astra“ a întins mâna Federației Uniunii femeilor române pentru a se asocia la rezolvirea acestei probleme.

Femeia română a primit aceasta activitate, care îi se va încredința, cu convingerea, că o mare parte din aceste îndatoriri cad:

în cadrul activității ei și cu deviza de a da ajutorul său ori unde este chemată a face binele obștească.

Crezul nostru l'am spus în conferința „Rolul biopolitic al femeiei române“, statutele și regulamentul nostru are identice puncte de directivă socială și culturală ca și Astra, astfel că Uniunea femeilor române, care și în trecut a fost sora cea mai mică a Astei, cu dragă inimă a luat asupra-și aplicarea rolului său în Secția biopolitică feminină.

Noi femeile am stat adeseori la momente hotărâtoare în rândurile soților și fraților noștri, când ne-am spus și noi cuvântul, însă nici odată până acum, nu s'au unit două organizațiuni vechi a-le ambelor sexe, care în trecutul lor au dat dovadă în lupta de existență națională, pentru o lucrare comună, ca să lupte contra primejdiilor fizice și morale, care amenință neamul nostru, ca să lupte pentru asigurarea capitalului biologic național, ce formează condițiunea de viață a neamului nostru.

Aceasta însoțire a ambelor sexe la întărirea morală și fizică a poporului nostru, va da roade, pentru că ambele corporațiuni formează o puternică familie în neamul românesc, care va veghea în interiorul patriei noastre asupra tuturor intereselor și va lupta contra tuturor primejdiilor ce ar amenința poporul nostru.

Și se va dovedi că femeia reprezintă o mare putere în omenire, iar dacă această putere latentă, disciplinată și organizată, ar fi chemată la o colaborare pentru toate interesele țării, poporul nostru ar reprezenta o îndoită capacitate de muncă fizică, o îndoită energie și rezistență morală și multe din neajunsurile, ce decimează și subminează neamul nostru s'ar înlătura.

Maria B. Baitulescu.

Conferințele subsecției eugenice și biopolitice a Astreii.

Profesor *Gh. Vâlsan*: Influențele mediului fizic asupra capitalului biologic național (13 Aprilie).

Conferențiarul a pornit dela constatarea că evoluția unui popor reprezintă o neconținută adaptare activă, un compromis între acțiunea mediului și răspunsul pe care-l dă organismul național. Căci la aceleași impulsuri ale mediului, popoarele reacționează deosebit.

Oprindu-se asupra așezării în Europa a României, importanței Dunărei și Carpaților cât și asupra vieții vegetative și psihice a poporului nostru, Prof. Gh. Vâlsan a relevat în special influența așezării Românilor la porțile năvălirilor barbare. Lupta continuă pentru apărarea pământului în împrejurări din cele mai vitregi au oprit pe români să-și asimileze civilizația germană sau cea greco-romană și a născut în sufletul lui o psihologie fatalistă. Rolul însemnat pe care-l au Carpații în viața poporului românesc iese în relief din timpul cât ei au servit drept adăpost năvălirilor barbare. Departe de a despărți pe Români de pe cele două versante cum au afirmat mulți oameni politici unguri interesați, ei au reprezentat coloana vertebrală a neamului nostru. Un factor deopotrivă de hotărâtor în evoluția noastră a fost Dunărea, care a călăuzit extinderea poporului românesc până în vremurile noastre. Astăzi ea ar trebui să devie o adevărată mediterană fluvială, pe care s'o stăpănim fără concursul puterilor străine, cu totul inutil astăzi, când nu avem nevoie de protectoratul nimănui pentru a pune în valoare un bun care e numai al nostru.

V. P.

Dr. Al. Vaida-Voevod: Politica națională și capitalul biologic național (4 Mai).

Pentru conservarea capitalului biologic național, politica statului nostru nu poate fi alta decât cea națională. În legătură cu această constatare pe care și-a pus-o ca premiză, Dl Dr. Vaida-Voevod a analizat capacitatea de rezistență și tenacitatea neamului nostru, superioară multor popoare, analizând și mijloacele de conservare ale acestui capital biologic, prea adesea neglijate la noi.

Tuberculoza, alcoolismul, boalele venerice sunt dintre plăgile cele mai grozave care atacă capitalul nostru biologic, fără ca Statul să ia măsuri de prevenire și îndreptare.

Capitalul biologic național se mai distruge apoi din cauza greutăților pe care le suferă clasa țărănească în asimilarea civilizației când a trecut la oraș, cât și a dispariției treptate a liniei bărbătești în familiile intelectuale, fenomen ce-și găsește dealtfel o naturală explicație, știut fiind că pentru menținerea familiei e necesară o călăuză științifică care să valorifice puterile latente ce dăinuiesc adesea în linia femeiască a generațiilor de intelectuali.

Conferențiarul a combătut apoi tendința de sterilitate din ce în ce mai accentuată și la noi, fiind de părere că Statul e dator să introducă măsuri legislative de combatere în această direcție.

Printre aceste măsuri Dsa a citat următoarele: dispoziții fiscale și de ordin moral (dări regresive în proporția numerică a copiilor, dări progresive speciale pentru necăsătoriți, limitarea avansării necăsătoriților în funcțiuni publice, punerea de colonii de grădini la dispoziția muncitorilor industriali etc.). O importanță deosebită asupra vigoarei și sănătății generațiilor viitoarei o va avea introducerea certificatului medical obligator în facerea căsătoriei. Dsa mai propune apoi: determinarea unei cote anumite a coeficientului de copii, la aplicări industriale și comerciale spre a forma clasa mijlocie, ajutarea elementelor de valoare, împiedicarea urbanizării bărbaților cu spirit național etc.

Combătând unul din marile rele de care suferă viața noastră, etatismul exagerat, Dl Dr. Vaida-Voevod arată că și societății îi incumbă un rol important și chiar hotărâtor în conservarea capitalului nostru biologic național.

O operă în adevăr națională s'ar putea înfăptui dacă la contribuția Statului s'ar adăoga și acea particulară, contribuția tinerimei universitare, chemată să arate țărâniei cum trebuie să lupte împotriva boalelor ce-o amenință, venind în primul rând.

V. P.

Canonic *Dr. I. Cottor*: Biserica și capitalul biologic național
(11 Mai).

Interesanta problemă a rolului bisericii în conservarea capitalului biologic național a fost scoasă în evidență prin comparația făcută cu toate celelalte sforțări: financiare, economice de după război, sforțări care n'au ajuns să vindece decât într'o proporție foarte redusă boalele de cari suferă societatea.

Boalele lăsate de războiu fiind în primul rând de ordin sufletesc e lesne de înțeles că dela organizarea vieții morale a popoarelor vine singura șor posibilitate de vindecare. Combătând părțile întunecoase ale culturii moderne, între care cele mai numeroase sunt divorțurile și limitarea nașterilor, conferențiarul a privit de aproape importanța pe care o are în vindecarea bolilor sociale, slujitorul bisericii, preotul. Cele mai bune soluții în chestiunile sexuale, cât și în organizarea societăților antialcoolice se datoresc deasemeni preoțimei.

Propovăduind printre oameni legea sublimă a iubirei, biserica a ajuns să dea expemple clasice de jertfire de sine: misionarismul călugărilor și călugărițelor, cari au renunțat la bucuriile lumești spre a sluji umanitatea, aducând mângăierile lor celor suferinzi.

V. P.